

**Станіслав ТАРЄЛКО,
Володимир МОКЛЯК**

СОЦІАЛЬНІ ТРЕНДИ ТА ТРЕНДИ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА ЯК ЕЛЕМЕНТ РОЗВИТКУ ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ

Швидкий розвиток цифрових технологій та соціальних медіа суттєво вплинув на освітні парадигми сучасного суспільства. Ці тренди спричинили зміни в педагогіці, дизайні навчальних програм та політичних рамках, що зближує освіту з потребами глобально пов'язаного та технологічно просунутого світу. У цій статті досліджується, як соціальні тренди та динаміка соціальних медіа переосмислюють формальну освіту, спираючись на сучасні дослідження та приклади. Аналізуючи основні причини цих змін та прогнозуючи можливий розвиток, стаття пропонує бачення майбутнього освіти в цифрову епоху.

Освітні парадигми, які історично базувалися на інституційних рамках та державних ініціативах, зазнали значних трансформацій за останні два десятиліття. Традиційно освіта формувалася під впливом потреб індустріального та постіндустріального суспільств, наголошуючи на стандартизованих навчальних програмах та структурованій ієрархії. Проте поява цифрових технологій та масове використання платформ соціальних медіа, таких як YouTube, TikTok та Instagram, внесли нові змінні, які суттєво вплинули на те, як освіта надається, сприймається та організовується.

Соціальні медіа виконують подвійну роль: вони одночасно відображають і формують культурні цінності. Ця взаємодія породжує ключові питання: як ці тренди впливають на освітні системи? Якими механізмами соціальні медіа змінюють парадигми? І яким може бути майбутнє освіти з урахуванням цих змін? У цій статті розглядаються ці питання через аналіз сучасних змін у освітніх парадигмах, спричинених соціальними трендами та соціальними медіа.

Соціальні тренди, посилені всеохоплюючим впливом соціальних медіа, спричинили суттєві зміни в освітніх парадигмах. Ці зміни проявляються в таких аспектах, як інтеграція технологій, персоналізація навчання, неформальне навчання, колаборативні практики та популяризація глобального громадянства. Кожен із цих аспектів є відповіддю на суспільний тиск цифрової епохи.

Зростання популярності цифрових платформ сприяло впровадженню технологій у сферу освіти. Соціальні медіа, як універсальне середовище, нормалізували використання цифрових інструментів у щоденних взаємодіях, впливаючи на очікування студентів щодо способів отримання освіти. Школи та університети все частіше застосовують

гібридні або повністю онлайн-моделі навчання, використовуючи платформи, такі як Microsoft Teams, Google Classroom і Zoom.

Дослідження Селвіна (2016) підкреслює, що впровадження технологій у освіту є не лише зручністю, але й змінює сам характер навчання [2]. Цифрові платформи сприяють інтерактивності, доступності та масштабованості, що є важливим для задоволення потреб різноманітних студентських аудиторій. Глобальний перехід на онлайн-навчання під час пандемії COVID-19 є яскравим прикладом того, як соціальні тренди можуть пришвидшувати зміни в освітніх парадигмах. Однак ця інтеграція також викликає занепокоєння щодо нерівності, адже доступ до технологій залишається неоднорідним у різних соціально-економічних групах.

Однією з характерних рис соціальних медіа є здатність пропонувати високоперсоналізований контент, який підбирається алгоритмами на основі поведінки користувачів. Це створило культурне очікування індивідуалізованих підходів, яке тепер поширюється і на освіту. Системи управління навчанням (LMS) та адаптивні технології, такі як Khan Academy і Duolingo, є прикладами цього тренду, оскільки вони адаптують освітній контент до потреб кожного учня.

Дослідження Віберга та Грьонлунда (2017) стверджує, що персоналізоване навчання відповідає сучасним педагогічним теоріям, зокрема соціальному конструктивізму Виготського, який підтримує методи викладання, що враховують індивідуальний розвиток учня. Ця зміна від стандартизованих навчальних програм до гнучких, орієнтованих на учнів підходів є суттєвим відходом від традиційних моделей освіти [3, с. 398].

Соціальні медіа популяризували концепцію мікронавчання – коротких, цілеспрямованих форм навчального контенту, призначених для ефективного передання інформації. Платформи, такі як TikTok та Instagram, стали важливими джерелами неформальної освіти, пропонуючи уроки, інструкції та короткі пояснення на різноманітні теми.

Дослідження Бонда та ін. (2021) демонструє потенціал мікронавчання у доповненні формальної освіти, особливо у формуванні звичок до навчання протягом усього життя. Доступність і стислість такого контенту роблять освіту більш інклюзивною та гнучкою [1]. Проте залежність від неформальних платформ також підвищує ризики поширення недостовірної інформації, що вимагає посилення медіаграмотності в навчальних програмах.

Інтерактивний характер соціальних медіа сприяє впровадженню колаборативних практик, які стали невід'ємною частиною сучасної освіти. Платформи, які забезпечують обмін ідеями, наприклад Reddit або Discord, відображають освітній перехід до командної роботи та спільного навчання.

Теорія спільнот практики Вендера (2010) підкреслює цінність колаборативного навчання, в якому люди взаємодіють задля створення колективних знань [4].

Соціальні медіа підсилюють глобальні проблеми, такі як зміни клімату та соціальна справедливість, через рухи на кшталт #FridaysForFuture або #BlackLivesMatter. Ці рухи стимулюють інтеграцію таких тем у навчальні програми, роблячи їх невід’ємною частиною освіти.

Глобальна взаємопов’язаність, розвиток ринку праці та культурні зміни, спричинені соціальними медіа, є ключовими факторами еволюції освітніх парадигм. Очікується, що персоналізація, блокчейн та віртуальна реальність стануть ключовими складовими майбутніх освітніх парадигм. Проте необхідно забезпечити доступність технологій для всіх соціальних груп.

Соціальні тренди та соціальні медіа змінюють освітні парадигми, роблячи їх більш адаптивними, інклюзивними та орієнтованими на потреби сучасного світу. Однак важливо вирішувати питання нерівності, аби майбутні зміни сприяли глобальній освіті.

Список використаних джерел

1. Bond M., Buntins K., Bedenlier S., Zawacki-Richter O., Kerres M. (2021). Mapping research in student engagement and educational technology in higher education: A systematic evidence map. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 18 (2). URL: <https://educationaltechnologyjournal.springeropen.com/articles/10.1186/s41239-019-0176-8> (дата звернення: 04.09.2024).
2. Selwyn N. (2016). Is technology good for education? *Polity Press*. URL: <https://research.monash.edu/en/publications/is-technology-good-for-education> (дата звернення: 04.09.2024).
3. Viberg O., Grönlund Å. (2017). Understanding students’ learning practices: Implications for educational design in mobile learning environments. *British Journal of Educational Technology*, 48 (2), 390–407.
4. Wenger E. (2010). Communities of practice and social learning systems: the career of a concept. *Social Learning Systems and Communities of Practice*. Springer.
5. Biesta G. J. J. (2015). Good education in an age of measurement: Ethics, politics, democracy. *Paradigm Publishers*.

Віталій ГЛУХОТА

КРИТЕРІЇ ТА ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTI ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ

Феномен полікультурності притаманний сучасному суспільству. Для всього світу він є наслідком суспільних зрушень, які мали місце у післявоєнний час, а, особливо вони поширюються в період глобалізації.